זר שאינו אוכל אינו דין שאם עבד חילל מה

לבעל מום שכן עשה בו קרב כמקריב ממא

יוכיח מה לשמא שכן משמא בעל מום יוכיח

יוחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה

כראי זה הצד השוה שבהן שמוזהרין ואם

עבדו חיללו אף אני אביא זר שהוא מוזהר ואם

עבר חילל מנלן או דמוזהר אי מוינזרו חילול

בגופיה כתיב ביה אלא יימוזר לא יקרב אליכם

איכא למיפרך מה להצד השוה שבהן שכן לא

הותרו בבמה לא תימא ממא יוכיח אלא אימא

אונן יוכיח מה לאונן שכן אסור במעשר [בעל

מום ווכיח שוחזר הדין לא ראי זה כראי זהם

הצד השוה שבהן שמוזהרין כו' ה"ג לפרוך מה

להצד השוה שבהן שכן לא הותרו בבמה

מתקיף לה רב סמא בריה דרבא ומאן לימא

לן דאונן אסור בבמה דלמא שרי בבמה רב

משרשיא אמר יאתיא ק"ו מיושב 🕫 מה יושב

שאוכל אם עבד חילל זר שאינו אוכל אינו דין

שאם עבד חילל ימה ליושב שכן פסול

לעדות מיושב ת"ח מה לשם יושב שכן פסול לעדות שם יושב לא פריך ואם ת"ל פריך

אתיא מיושב ומחדא מהנך ויושב דכשר

בבמה מגלן אמר קרא ²לעמוד לפני ה' לשרתו לפני ה' ולא לפני במה: אוגן:

מגלן דכתיב יומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלא יצא חילל רבי אלעזר

אמר מהכא זהן הקריבו אני הקרבתי

מכלל דאי אינהו אקריב שפיר אישתרוף

ורבי אלעזר מאי מעמא לא אמר מומן

המקדש לא יצא אמר לך מי כתיב הא אחר

שלא יצא חילל ואידך מ"ם לא אמר מהן

הקריבו קסבר ימפני מומאה נשרפה דבי רבי

ישמעאל תנא אתיא בק"ו מבעל מום ומה

<u>من</u>۲.

מקדש הלכה א:

תורה אור השלם

 וְנַלְוּוּ עָלֶיךְּ וְשְׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶת אֹהֶל מוֹעֵד לְכֹל עַבְּדָת הָאהֶל וְזְר לֹא יִקְרב עַבְּדָת הָאהֶל וְזְר לֹא יִקְרב במדבר יח, ד אַלִיכם: בין שבוי ההוא הבדיל יהוה 2. בעת ההוא הבדיל יהוה גַר בְּצֵער הַלֵּוִי לְשֵׁאת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְדּוְה לָעֲמִד לְפְנֵי יְדּוְה לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרָךְ בִּשְׁמוֹ עֵד הִיוֹם לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרָךְ בִּשְׁמוֹ עֵד הִיוֹם חלל את מקדש אלהיו כי נזר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהֶיוֹ עֶלְיוֹ אֲנִי יְדֹּוְה: ויקרא כא, יב 4. וַיְדַבָּר אַהֲרֹן אֶל משָׁה הַן היום הקריבו את חטאתם ואת עלְתָם לְפָנֵי יְדְּוְדֶה וַתְּקְרְאנָה אתי בָּאֵלֶה וְאָבַלְתִי חַטְאת הַיִּוֹם הַיִּיטָב בְּעִינֵי יְדְּוֹה:

שימה מקובצת

ומאן לימא לן כו'. דכתיב ומן המקדש לא ילא ולא יחלל ודייקיטן הא אחר שלא ילא חילל, ודוקא במקדש כדקאמר קרא אבל בבמה לח. וח"מ והיכי ח"ד הכי המקדש אבל לעולם ה״ה בכמה. וא"ת והא מדלא תני ליה לקמן (דף וח"מ והם מדכם מני ניה כקמן (דף קיב). גבי חילוק דבמה גדולה לקטנה אלמא אסור בבמה, וי"ל דמנא ושייר, וכ"מ מאי שייר דהאי שייר, שייר יושב (מהרדים): אוגן מגלן. סנהדרין דף פ״ד ע״ה: מי כתיב הא אחר של צא חילל. ול"ת מלי הלמר. לם אימת דאחר נמי לא חילל הוי ליה למכתב גבי כהן הדיוט ולא גבי כהן גדול, וי"ל דאי כתביה גבי כהן הדיוט הוי אמינא הא כה"ג אם עבד חילל דמתוד חשיבות הוא נפסל בהל ומחלל קםבר בפני בוכאון. ענועה כה נשרפה, ולא החכר שם אנינות לענין שריפה. וכ"ת והלא אמת היה שהיו אוננין (וי"ל) וא"כ אפילו בלא טומאה זיתה נשרפת. ווי"לו דאה"ג שהיו היתה כשל פנה. די כן דמה ל שהי אוננין אבל מכל מקום בשביל זה לא היתה בשריפה, דקסבר כמ"ד אנינות לילה לאו דאורייתא הלכך נהי דלא היו יכולים לאוכלה כל היום בשביל אנינות מ"מ בלילה היו יכולים לאוכלה דהוא נאכל ליום ולילה. ואי שרפוה מפני שאירעה בה טומאה בתוך כך באונס ולא היו יכולים לאוכלה גם בלילה. וכן הא דקאמר אהרן ותקראנה אותי כאלה שגם אני אוכלים אותה ביום שהיו אוננים על אחיהם וגם אני אונן, הלכך לא אכלום דאונו אסור בחדשים כל כל מכמים למוק מקור בקר שם כל היום, ופנחס נמי לא היה יכול לאוכלה דפנחס לא נתכהן עד שהרג לומרי, ובלילה היו יכולים לאכול אי לאו מפני טומאה שאירעה. והשתא ר"ל הן היום בניחותא, והא דקאמר הן היום אינו כמו הן הקריבו ובא לומר וי הם הקריבו, אלא הן כמו הנה וה״ הן הקריבו היום אותם שהיה לו ליקרב ביום כלומר והלא היינו אסורים לאכול בקדשים עד הערב מחמת אנינות שאסור בחדשים ולא מחמת הקרצה, ותה ששרפוה מפני הטומאה שאירעה. וא"ת אם כן למה הטומאה שאירעה וא"ת אם כן למה דחיק לתרץ מפני הטומאה נשרפה [שלא] החכר בפסוק, לימא לעולם מפני אנינות נשרפה והסבר אנינות לילה דאורייתא, והן הקריבו בניחותא כמו הנה הקריבו כדפיי, ולא מידוק מכלל דאינהו הקריבו וכוי, וי"ל דא"כ [מאין היום דקאמר, דע"כ ר"ל היום ממש לאפוקי לילה או לומר היום שהיה יום שמיני למילואים ועבודת שהים בכהן גדול, דהא משום אכילת אנינות לא קאמר, דאסור בין ביום ובין בלילה. [ועוד הא נפקא] לן מדכתוב בתר הכי ואכלתי מטאת

היום דאנינות לילה לאו דאורייתא.

לר שאינו אוכל בו'. ואין לומר דטמא בקרבן לבור ^ט וכהן גדול אונן ^{י)} א מיי פ"ט מהלכום ביאם יוכיח שאינן אוכלין ועובדים דמה להנך שכן אינן מוחהרים תאמר בזר דמוזהר: בזה לשמא שבן משמא. לא מני למיפרך שכן עשה בו קריבים כמקריבים [כדפי׳ בקונטרס]:

אף אני אביא זר שמווחר כו'. לכך לריך לטעמא דאוהרה משום דלא תימא טמא בקרבן לבור וכהן גדול אוכן יוכיח כדפרישית ומהאי טעמא נמי לריך לקמן י בערל הלכתא גמירי לה דלא ביו אתי בק"ו: היבן מוזהר. תימה נימא מוהקריצו בני אהרן דדרשי' (לקמן דף לב.) מקבלה ואילך מלות כהונה מיהו

עדיפה משני להו גמור מוכל ביו זר לה יקרג: הג"ה דלמא שרי בבמה. והאי דלא חשיב אונן לקמן בסוף מכילתין (דף קיג.) בדברים שבין במה גדולה לבמה קטנה כדחשיב כיהון ובגדי שרת דילמא תנא ושייר דשייר נמי יוקב: וכזה יושב שאוכל. כגון במורם מקדשים יו לי ובכור: מה ליושב שבן פסול לעדות.

לריך ליזהר שלא לדון ע"פ עדות דמיושב ובגט אשה לריך ליזהר יותר ושמא דיעבד אין לחוש דאמר בירושלמי פ׳ ד׳ מיתות [ה״ח] גבי מברך את השם והדיינין עומדין על רגליהם מיכן לדיינין שקבלו עדות מעומד שדנין על פי עדותן ומשמע התם דכי היכי דאין עכובא בישיבת הדיינין אע"פ שיש להם לישב מן התורה ה"נ אין עכובא בעמידת העדים אע"פ שיש להם לעמוד מן התורה. הקשה ה"ר אפרים כהן גולן יהא פסול לעבודה קל וחומר מבעל מום שכשר לעדות ואם עבד חילל ולייתי מבעל מום ומחד מהנך ולאו קושיא היא דכיון דגזלן אינו מוזהר לא אתי מינייהו

מיושב תלמיד חכם. א"כ הא לאמרי' (שבועות דף ל:) דתלמיד חכם לא ליזל אסהודי לחמיה דזוטר מיניה לאו משום דלריך לעמוד אלא משום זילותא דהא אי אזיל

כדפרישית לעיל:

לאסהודי (מנפשיה) יהו מעיד מיושב ותו דאמרינן בפרק שבועת העדות (שם) הני מילי לממונא אבל לאיסורא ילך להעיד אין חכמה ואין תבונה לנגד ה׳ ותימה בסנהדרין (יט.) דאמרו לו לינאי עמוד על רגליך ויעידו בך והא מלך עדיף מחלמיד חכם דמלך אין יכול למחול על כבודו ותלמיד חכם יכול למחול וי"ל דלא דמי דטעמא דמחיל תלמיד חכם משום דתורה דידיה היא אבל מלך כתיב שתהא אימתו עליך אין זה שלו אלא של אחרים ואין יכול למחול מי זה ולגבי מצוח יכול למחול 0 דאם מוחל על כבודו יש בשביל כך לא יניח שלא תהא אימתו עליך ועוד יש לומר דעובדא דינאי דיני נפשות הוה ובדיני נפשות אפילו תלמיד חכם עומד ואם תאמר היכי גמר מיושב תלמיד חכם מה ליושב תלמיד חכם שכן פסול לחליצה דחליצה בעי מעומד כדאמר שילהי מלות חלילה (יבמות קו.) בתי עמודי וטעמא משום דכתיב ועמד ואמר ומיהו כן טעמא על כרחין דחליצה מעומד לאו משום ועמד ואמר דמי כתיב ויעמד ויאמר כדדייק פ' בתרא דמועד קטן (דף כא.) גבי קריעה אלמא טעמא משום דהוי כמו דין ויכול תלמיד חכם לישב ובדיעבד כאו אם חלצה מיושב כשרה תדע דהא תניא חללה בין עומד בין יושב בין מוטה כשרה ואי מקרא דועמד ואמר בעינן מעומד אם כן ליהוי עכובא מקרא דככה אלא מטעם דין הוי כדפרישית ובספרי ס דריש עומד מקרא דועמד ואמר אסמכתא הוא ש: הגה"ה ואם תאמר מה ליושב שכן אסור בעזרה כדחמר (יומא דף כה.) אין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד ושמא אינו מן התורה תדע דאי דאורייתא אמאי לריך קרא לקמן (דף כג:) ליושב למלוה תיפוק ליה דאפילו בלאו עבודה אין ישיבה ומיהו © אילטריך קרא לעובד בהשתחוואה D:

קסבר מפני שומאה נשרפה. הוה מצי למימר כדבסמוך לתנא דבי רבי ישמעאל דקסבר מפני אנינות נשרפה. הוך הקריבו אתי לאזהרה

זר שחינו חוכל. בקדשי קדשים: שכן עשה בו קרב כמקריב. המום פוסל בקרבן כדרך שפוסל בכהן: ממא יוכית. שלא עשה בו קרב כמקריב שאין בהמה מקבלת טומאה מחיים כשם שהכהן טמא מחיים וכתיב וינורו ולה יחללו הלמה טמה שעבד חילל: שמווהרין. שלה

לעבוד טמא מוינזרו בעל מום ס מולא יגש: היכא מווהר. זר: אי נימא מוינורו. דרשת בו ליה להאי קרא בני ישראל להזהיר זרים כדאמר לעיל: חילול בגופיה כחיב. וק"ו למה לך: ה"ג מה להלד כו' שכן לא הותרה דו בכמה. בבמת יחיד (בבמה) בשעת היתר הבמות דתנן בפ' בתרא (לקמן קיג.) הזמן והנותר והטמא שוין בזה ובוה ובברייתה תניה (כ) עלה דברים ששוותה במה קטנה לבמה גדולה דם מתיר ומפגל ומומין תאמר בזר שכשר בבמה כדתנו התם אלו דברים שבין במה גדולה לבמה קטנה וקתני התם כיהון ובגדי שרת 9 וקראי 1) נמי מוכחי בגדעון ומנוח ושמואל שהקריבו בבמה הו: אוכן. ילפינן לקמן מקראי אם עבד חילל: שכן אסור במעשר. דכתיב לא אכלמי באוני ודברים כון: אונו מוזהר שלא יעבוד דכתיב בכהן גדול ומן המקדש לא יצא ולא יחלל הא אחר שלה יצה חילל: דלמה שרי בבמה. דגבי אוכן כתיב ומן המקדש: יושב אם עבד חילל. לקמן ילפינן לה בפירקין [דף כג:]: שכן פסול לעדות. דאמרי׳ במס׳ שבועות (דף ל.) ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדבר: ומשני מיושב חלמיד חכם. הכח ח מייתי לה דכשר לעדות כדאמרי׳ התם (שם) שבית דין חולקים לו כבוד ומושיבים אותו: [שם יושב]. מלינו זו שם הו יושב בעלמה שפסול לעדות משום שם יושב תאמר בשם זר שאינו נפסל לעדות משום שם זרות: שם יושב לח פריך. הוחיל וההוח יושב ת"ח דמייתי מיניה לק"ו כשר לעדות: ומחד מהכך. אוכן או טמא או בעל מוס: ויושב דכשר בבמה מנא לן. דלא נפרך שכן לא הותרו בבמה דהא מדשבקיה רב משרשיא לקל וחומר

דלעיל דאונן וטמא ובעל מום ונקט יושב משום הני יו פירכי שבקיה דלא משכחת היתר בבמה בהדיא לחד מינייהו הכא מנליה: לעמוד לפני ה'. במקדש הוא דבעי׳ עמידה: אונן מנלן. דפסול כדקתני מתני׳: ומן המקדש וגו'. לעיל מיניה כתיב לאביו ולאמו לא יטמא ובכהן גדול משתעי וסמיך ליה ומן המקדש וגו' כלומר אף ביום שמתו אביו ואמו אין לריך לנאת מן המקדש אלא עומד ומקריב ולא יחלל שאין הקדשים מתחללין בכך הא הדיוט שלא יצא ועבד חילל: הן הקריבו. הן היום הקריבו וגו'. מתשובתו של אהרן אתה לומד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם כו׳ שמא בניך הקריבוה באנינות שהיו אוננים על נדב ואביהוא ופסלמיה ז ולכך נשרפה אמר לו אהרן וכי הן הקריבו והלא הדיוטות הן ופסולין לעבודה אני הקרבתי שאמרת לי יו ועשה את קרבן העם וגו׳ ואני כהן גדול ומקריב אונן מכלל דאי אינהו אקרוב דשפיר אשתרוף ולא היה משה אומר להם מדוע לא אכלמם: מי כחיב הא אחר כו'. דלמא אחר נמי לא חילל ובדידיה אינטריך ליה למישרייה דלא תימא מתוך חישובו או וקדושתו יתירא הוא פסול אונן: קסבר מפני טומאה. שנגע בה נשרפה ולא הוזכר שם אנינות לענין הקרבה והן (נ) הקריבו ה"ק הן היום הלא עדיין יום הוא והיינו בי אסורין בקדשים בי לאכול עד הערב ומחוך דו כך אירע בה טומאה באונס. ואיכא תנאי דפליגי לקמן (דף קא.) בהא חד אמר מפני טומאה נשרפה וחד אמר מפני אנינות נשרפה שלא היו יכולין לאוכלה אפילו לערב דקסבר אנינות לילה נמי אסור ואפילו נקבר המת ולפי שלא היו לה אוכלין נשרפה וכדר' יוחנן בן ברוקה דאמר בפסחים (דף פב.) גבי נטמאו בעלים של פסח אף זה ישרף מיד שאין לו אוכלין ואין טעון עבור לורה: שאינו

קידוקין כס, וסיינן, כט עיי ירושי פסחים ספ"ה, יומא פ"ג ה"ב, סוטה פ"ז ה"ז, ג) עיי בליקוטים בע"ב ד) [לקמן קל.] ירושי פסחים פ"ז ה"ט עיי"ש, ל) שם כא כא, ו) גדעון עיייש, ה) שם כא כא, ו) גדעון
- שופטים ו כד, מנוח - שם יג
יט, שמואל - ש״א ז ט, ו) עי
ליק ועי כרמניין נחותם פרסת
סמיני ויקרא י ו, ה) שם ט ז,
שמיני ויקרא י ו, ה) שם ט ז,
ט פסחים עו:, י) לקמן צט., טו פסחים עוד. ז' קקמן צט.,

ס' דף כבי, () [וע"ע מר זימה)

כה. ד"ה און, (מ) קירושין לבי,

ס' טוטה מאו, () דברים רצ,

ע) [וע"ע מו' נפתות קנ. ד"ה

פין עותד ומוי שבועות ל. ד"ה

מוכה, () ער ציק מה שהביל

מוכה, () ער ציק מה שהביל

בס שווית אמונת שמואל.

הגהות הב"ח

בשם שר"ת המונת שמוהק, ל) [וע' היטב תר' יומא כה. ד"ה אין ותר' סוטה מ: ד"ה והאמר, ועיין רש"י סנהדרין קא: ד"ה ועיין רש"י סנהדרין קא: ד"ה

גמירי כו׳ הלכה למשה מסיניו:

(ל) גם' ומה יוענ: (ג) רש" ד"ה ה"ג מה וכו' מניא עלה. ל"ה ה"ג מה וכוי תנים ענה. נ"ב סוף המסכת וע"ש: (ג) ד"ה קסבר וכו' והן היום הקריבו:

גליון הש"ם

ורש"י ד"ה ה"ג מה להצד וכו' מנחות דף ו ע"ב בתום' ד"ה וכי מימא מבמה וכו'ז:

מוסף רש"י

מה ליושב שכן פסול לעדות. לחלים שב שבן פטול עבודות. דכתיב כי יקום עד חמם בחים וסמיך ליה ועמדו (שבועות ל.) ומן המקדש לא יצא ולא יחלל. ודכשיל לה במת אביו ואמו שחינו לריד לנאת מהדושתו כלל להיות עומד ומהריב. כי לא חילל עבודתו שתו התקריפ, פי הח היכו פרותו בכך, ומינה ילפינן הח כהן הדיוט שלח ילא חילל (יומא יגו): מי כתיב הא אחר שלא יצא חילל. מי כתיב בכהן הדיוט גופיה חילול, מכלל דמכהן גדול דכתיב ביה אונן אינו מחלל הוא דקא אתי (סנהדרי יתי (תוכל הומ לקט מפני טומאה פג: פד.): מפני טומאה נשרפה. שנגע בה טומאה במטאת של שעיר ראש חדש שקרבה בו ביום שהוקם המשכן שקרבה כר פיום שהוקם המשק ברלש חדש ניסן, והוא היה שמיני למלואים, ושלשה שעירים קרבי בו ביום, שעיר נחשון ושעיר ראש חדש ושעיר שבא לשעה, כדכתיב קחו שעיר עזים למטאח, ושל ראש חדש נשרפה כדאמרינן לקמן (לקמן

שינויי נוסחאות

א] נ"ל היכו מוזהר אילימא אן ליק היכן מודהר איקינא מרנדורו (*שימ וכ״ה ברש״י ותוסי): בן זה כוי הצד כלי? (ש״מ): 2] דררשת ליה להאי בני ישראל כל״ל והשאר נמחק (ש״מ): דן הותרו (כ״9): (ש מ). דן החומו (כי פ). ה] בש"מ נוסף שהיו זרים: ז] מיבת הכא נמחק (ש"מ). נ"ל התם (גליון): ז] כלומר מצינו (ש"מ, כי"י): ח] מצינו ביושב. וכן להלן נמקוס בשם זר גריס נק נהקן כתקום בשם זה גרים בזר (נחה"י): מ] הך פירכא לכ"ל (ש"ח): י] ופסלוה ("ש"ח): יא] חשיבותו (ש"ח): יב] ל"ל ואנו (גליוו): יג] לאכול בקדשים (ב"דם): יד] ל"ל ובתוך (ש"ח): מוזר לא (צ"ק): מוזר לא אסור לישב בעזרה. א״נ אפילו מסחר לישב בעודה. א"ג אפילו בקדשי קדשים איירי וצורך קרבן שאני דכתיב למשחה נתתיו לך ודרשינן לקמן כדרך שהשרים אוכלים אותה כל"ל (ש"מ), וע" פסקי תוס": יחן עי עס"ק ממקים הגירסל: ים כבודו מפני המקום כל"ל ש"מ): כ] ומיהו דלמא טעמא (מיתה בחליצה כנ"ל והשלר נמחה

הלכך לריך לומר דמפני אנינות לילה לא שרפוה אלא מפני שאירעה בה (ש"ה): בא] מתיבת ובדיעבד עד תיבת הגה"ה, מוקף בש"מ בחלאי לבנה: כב] השלמת הדברים נמלא בש"מ בקטע הקודם ע"ש: נשרפה מיירי קרא לענין הקרבת אנינות, והן היום בתמיה וכי הן הקריבו, ומתשובתו של אהרן אחה למד מה אמר לו משה מדוע לא אכלתם וגו׳ שמא יום הוא ואנינות יום אסור בקדשים ובשביל כך לא אכלני ובחוך כך באה הטומאה וגעשה בו, אבל אי מפני אנינות נשרפה אין אנו יכולים ליישב [היום דקאמר] כך דכי קאמר מפני אנינות בשרפה ר"ל ולא היה בו דבר אחר רק מפני אנינות ובשביל כך המיחו לאכל אי מפני אנינות בשרפה אישר במנון אחר: דוד"ה שה ליישב בר. משמע מהכא דיושב ססול לעדות וא"כ לרך כי דכי היכי דאין עיכובא בעמידה העדים כיון דתרוייהו מחד קרא נפקא. לכך י"ל דפריך הכי מה ליישב שכן פסול לנכחלה החילו והוא פריך מלכחלה מפרי מניל (מחרים): ד"ח מיושב. ובספרי דרריש עופר פקרא ובי אפסבתא חוא. אכל מכל מקום קשה דאיכא למיפרך מה ליושב מ"ח שכן פסול לנכחלה החילו והוא פריך מלכחלה בדפר לעיל (מחרים):